

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедра теорії та методики фізичного виховання

08-01-79М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до лабораторних робіт із навчальної дисципліни
«Теорія і методика олімпійського і професійного спорту»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт»
спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІОЗ
Протокол № 1 від 06.09.2022 р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до лабораторних робіт із навчальної дисципліни «Теорія і методика олімпійського і професійного спорту» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» денної і заочної форм навчання. [Електронне видання] / Старіков В. С., Орел І. О. – Рівне : НУВГП, 2022. – 24 с.

Укладачі: Старіков Володимир Сергійович, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання;

Орел Ірина Олексіївна, старший викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання.

Відповідальний за випуск – Гамма Т. В., кандидат біологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри теорії та методики фізичного виховання

Гарант ОПП – Гамма Т. В., к.біол.н., доц., в.о. завідувача кафедри теорії та методики фізичного виховання.

© В. С. Старіков,
І. О. Орел, 2022
© НУВГП, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	5
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	6
Лабораторна робота № 1. Олімпійський і професійний спорт як навчальна дисципліна. Основні терміни Олімпійського спорту та їх визначення	6
Лабораторна робота № 2. Історія стародавніх та відродження сучасних Олімпійських ігор, періоди проведення та види спорту Літніх та Зимових Олімпійських ігор	7
Лабораторна робота № 3. Загальна структура Міжнародної олімпійської системи, її принципи та діяльність. Організація та проведення Олімпійських ігор	9
Лабораторна робота № 4. Зародження економічної діяльності в Олімпійському спорті. Економічна діяльність МОК	11
Лабораторна робота № 5. Спонсорство, ліцензування та маркетинг в олімпійському спорті. Міжнародні олімпійські рекламно-спонсорські програми “ТОР”	13
Лабораторна робота № 6. Джерела прибутків МОК і проблема їх розподілу серед організацій, що мають відношення до олімпійського спорту	15
Лабораторна робота № 7. Олімпійський спорт в Україні. Керівництво Національного олімпійського комітету та його роль у розвитку олімпійського спорту в Україні	16
Лабораторна робота № 8. Фінансування та сучасний стан Олімпійського спорту в Україні	16
Лабораторна робота № 9. Результати участі українських спортсменів на Олімпійських іграх за часів незалежності України	17
Лабораторна робота № 10. Основні терміни професійного спорту та їх визначення. Мета, завдання та функції професійного спорту	18
Лабораторна робота № 11. Сутність професійного спорту, як соціального явища, його відмінні, позитивні та негативні риси. Основні джерела прибутків у професійному спорті	19
Лабораторна робота № 12. Історія розвитку професійного спорту в Україні	20
Лабораторна робота № 13. Трудові відносини в професійному спорті	21
Лабораторна робота № 14. Українські спортсмени в іноземних професійних клубах	22
РОЗДІЛ 3. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	24

ВСТУП

Методичні вказівки навчальної дисципліни «Теорія і методика олімпійського і професійного спорту» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт».

Змістом лекційного курсу «Теорія і методика олімпійського і професійного спорту» є набуття теоретичних знань з історії стародавніх олімпійських ігор, виникнення та розвиток олімпійських ігор сучасності, керівництва та структури олімпійського спорту, відмінних рис олімпійського та професійного спорту, історичних аспектів розвитку професійного спорту, формування та розвиток професійного спорту, соціальних функції олімпійського та професійного спорту, правового регулювання трудових взаємовідносин в професійному спорті, джерел прибутків в олімпійському та професійному спорті, розвитку олімпійського та професійного спорту в Україні, досягнення спортсменів України на Олімпіадах та в іноземних професійних клубах. Науково-методичне обґрунтування генези олімпійського руху та професійного спорту, сучасний стан і перспектива розвитку олімпійського руху у світі і Україні.

Під час вивчення дисципліни студенти отримують теоретичні знання щодо правового статусу спортсменів, їх соціального захисту можливості їх виступів в закордонних клубах, розвитку окремих видів професійного спорту, основні аспекти розвитку спорту вищих досягнень на сучасному етапі, його професіоналізації, ключові чинники формування і розвитку олімпійського і професійного спорту, розробки системи змагань з обґрунтуванням їх економічної ефективності.

У результаті виконання даних лабораторних робіт студенти повинні засвоїти організаційні, соціальні, економічні, і правові аспекти функціонування видів професійного спорту; теоретичні, методичні і організаційні основи системи відбору та підготовки спортсменів-професіоналів; місце та значення олімпійського і професійного спорту у сучасному суспільстві, передумови формування олімпійського і професійного спорту; організаційно-правові та соціально-економічні засади олімпійського і професійного спорту та принципи ефективного управління ними, комерційні та спортивні аспекти побудови систем змагань, особливості підготовки професійних спортсменів у командних та індивідуальних видах спорту; визначати пріоритетність розвитку видів олімпійського і професійного спорту.

РОЗДІЛ 1
ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Олімпійський та професійний спорт як навчальна дисципліна. Основні терміни олімпійського спорту та їх визначення	2
2	Тема 2. Історія стародавніх та відродження сучасних Олімпійських ігор, періоди проведення та види спорту Літніх та Зимових Олімпійських ігор	2
3	Тема 3. Загальна структура Міжнародної олімпійської системи, її принципи та діяльність. Організація та проведення Олімпійських ігор	2
4	Тема 4. Зародження економічної діяльності в Олімпійському спорті. Економічна діяльність МОК	2
5	Тема 5. Спонсорство, ліцензування та маркетинг в олімпійському спорті. Міжнародні олімпійські рекламно-спонсорські програми “ТОР”	2
6	Тема 6. Джерела прибутків МОК і проблема їх розподілу серед організацій, що мають відношення до олімпійського спорту	2
7	Тема 7. Олімпійський спорт в Україні. Керівництво Національного олімпійського комітету та його роль у розвитку олімпійського спорту в Україні.	2
8	Тема 8. Фінансування та сучасний стан Олімпійського спорту в Україні	2
9	Тема 9. Результати участі українських спортсменів на Олімпійських іграх за часів незалежності України	2
10	Тема 10. Основні терміни професійного спорту та їх визначення. Мета, завдання та функції професійного спорту	2
11	Тема 11. Сутність професійного спорту як соціального явища, його відмінні, позитивні та негативні риси. Основні джерела прибутків у професійному спорті	2
12	Тема 12. Історія розвитку професійного спорту в Україні	2
13	Тема 13. Трудові відносини в професійному спорті	2
14	Тема 14. Українські спортсмени в іноземних професійних клубах	2
	Разом за змістовим модулем	28

РОЗДІЛ 2
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1
ОЛІМПІЙСЬКИЙ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ ЯК НАВЧАЛЬНА
ДИСЦИПЛІНА. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

Мета: ознайомити студентів з сутністю предмету та його основними завданнями.

Завдання:

1. Ознайомлення з загальним змістом дисципліни.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.
3. Вивчення основних понять (термінів) ОС.

Короткий огляд теми.

«Теорія і методика Олімпійського і професійного спорту» як навчальна дисципліна розглядає наступні теми: предмет, зміст і основні поняття предмету, передумови виникнення та історію олімпійського і професійного спорту, функції олімпійського і професійного спорту в суспільстві, структура та хартія олімпійського спорту, організаційна структура та керівництво олімпійського та професійного спорту, економічні аспекти розвитку професійного та олімпійського спорту, правові аспекти і основи трудових відносин в професійному спорті, олімпійський та професійний спорт на сучасному етапі і перспективи його становлення в Україні.

До кінця ХХ століття чітко визначились три різновиди сучасного спорту, що мають різну цільову спрямованість і критерії ефективності:

1. *олімпійський спорт;*
2. *масовий спорт;*
3. *професійний спорт.*

Олімпійський спорт – *напрямок спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з олімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань.* Олімпійський спорт – міжнародний, багатофункціональний спортивний рух, спрямований на пропаганду загальнолюдських і гуманістичних цінностей відповідно до концепції олімпізму.

Базові терміни ОС – це найбільш загальні терміни, що відносяться як до олімпійського спорту в цілому, так і до окремих його аспектів – історичного, гуманістичного, організаційно-правового і власне спортивного.

Похідні терміни ОС підпорядковані базовим термінам і виводяться від них.

До першої групи термінів слід віднести найбільш загальні.

Друга група термінів пов'язана з міжнародною олімпійською системою, її принципами, структурою і функціонуванням.

Третя група термінів охоплює систему знань, пов'язаних з проведенням ОІ, їх програмою, визнанням переможців.

Питання для модульного контролю.

1. Охарактеризувати сутність олімпійського і професійного спорту.
2. Проаналізувати спорт як вид діяльності.

3. Базові та похідні терміни олімпійського спорту.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №2 **ІСТОРІЯ СТАРОДАВНІХ ТА ВІДРОДЖЕННЯ СУЧАСНИХ** **ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР, ПЕРІОДИ ПРОВЕДЕННЯ ТА ВИДИ СПОРТУ** **ЛІТНІХ ТА ЗИМОВИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР.**

Мета: ознайомити студентів з передумовами виникнення, становлення та розвитку Олімпійських ігор.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Закріпити набуті знання за темою: «Олімпійські ігри Стародавньої Греції та сучасні Олімпійські ігри».
3. Охарактеризувати види спорту літніх та зимових Олімпійських ігор.

Короткий огляд теми.

Олімпійські ігри зародилися в Стародавній Греції ще у VIII столітті до нової ери і регулярно проводилися понад тисячу років. Безпосередньо зародження Олімпійських ігор пов'язують із легендарними іменами грецького героя Геракла, царя Пелопса, спартанського законодавця Лікурга та еллінського царя Іфіта.

Вважають, що Олімпійські ігри Стародавньої Греції взяли свій початок у 776 році до нової ери, коли офіційно було зафіксовано ім'я першого переможця Ігор пекаря з Еллади – Коройба.

Ігри у Стародавній Греції проводилися один раз на чотири роки на честь бога Зевса. Всі змагання та конкурси проходили в давньогрецькому поселенні Олімпія, що було розташоване в північно-західній частині півострова Пеллопонес на півдні Еллади.

Олімпійські ігри Стародавньої Греції лишили яскравий слід у світовій культурі. У різні часи робилися спроби їх відродження. Видатні державні та культурні діячі Італії, Британської імперії, Німеччини, Швеції, Греції, Америки та Канади, починаючи з XV століття н.е., говорили про необхідність відродження Олімпійських ігор. Проте всі спроби виявилися безрезультатними.

І тільки французькому видатному вченому та громадському діячу П'єру де Кубертену вдалося реалізувати ідею відродження Олімпійських ігор. Будучи захопленням ідеєю звеличення Франції за рахунок просвітництва, розвитку духовних і фізичних якостей французів, П. Кубертен звернувся до спорту не лише, як до засобу фізичного виховання людини, а й як до фактора зміцнення миру і взаєморозуміння між народами.

Уперше ідею відродження Ігор П. Кубертен висловив 30 серпня 1887 року в статті, де закликав французів звертати більше уваги на фізичне виховання дітей у школі. Він часто їздив у Грецію, годинами ходив по руїнах античного стадіону, уявляючи події, які тут відбувалися. На нього справляють велике враження розкопки, які ведуть археологи, їхні знахідки.

Враховуючи сукупність усіх факторів політичного, економічного і спортивного характеру, які здійснювали принциповий вплив на розвиток Олімпійського руху, ігри Олімпіади можна розділити на чотири історичні етапи:

- *перший етап* – ігри I–V Олімпіад (1896–1912);
- *другий етап* – ігри VII–XIV Олімпіад (1920–1948);
- *третій етап* – ігри XV–XXIV Олімпіад (1952–1988);
- *четвертий етап* – XXV і наступні (з 1992 р.)

Види спорту у програмах Ігор Олімпіад.

Олімпійська програма включає 28 видів спорту, до яких входять 42 дисципліни: бадмінтон; баскетбол; бокс; боротьба (греко-римська, вільна); важка атлетика; велоспорт (ВМХ, маунтбайк, гонки на шосе та треку); веслування академічне; веслування на байдарках і каное (слалом, спринт); вітрильний спорт; водні види спорту (плавання, синхронне плавання, стрибки у воду, водне поло, марафонське плавання); волейбол (волейбол, пляжний волейбол) гандбол; гімнастика (спортивна гімнастика, художня гімнастика, стрибки на батуті); гольф; дзюдо; кінний спорт (виїздка, триборство, конкур); легка атлетика; регбі; стрільба кульова; стрільба з лука; сучасне п'ятиборство; теніс; теніс настільний; триатлон; тхеквондо; фехтування; футбол; хокей.

Перша Зимові Олімпіада була проведена в 1924. До 1992 Зимові Олімпійські ігри проходили того ж календарного року, що й Літні Олімпійські ігри. Починаючи з 1994 Зимові Олімпіади проходять у проміжку між двома Літніми Олімпіадами.

Програма зимових Олімпійських ігор включає 15 дисциплін із 7 видів спорту: ковзанярський спорт (фігурне катання на ковзанах, швидкісний біг на ковзанах, шорт-трек), хокей, керлінг, лижний спорт (лижні гонки, лижне двоборство, сноубордінг, стрибки на лижах з трампліна, фристайл), біатлон, санний спорт, бобслей (скелетон).

Питання для модульного контролю.

1. Олімпійські ігри Стародавньої Греції.
2. Сучасні Олімпійські ігри.
3. Історичні етапи Олімпійських ігор.
4. Періоди проведення та види спорту Літніх та Зимових Олімпійських ігор.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №3

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА МІЖНАРОДНОЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ СИСТЕМИ, ЇЇ ПРИНЦИПИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР.

Мета: ознайомити студентів з структурою міжнародної олімпійської системи, діяльністю МОК, МСФ, НОК, ОКОІ.

Завдання:

1. Вивчити структуру, мету та завдання МОК.
2. Вивчити структуру, мету та завдання МСФ.
3. Вивчити структуру, мету та завдання НОК.
4. Вивчити структуру, мету та завдання ОКОІ.
5. Членство і обов'язки МОК.

Короткий огляд теми.

Міжнародна олімпійська система включає в себе: МОК – МСФ – НОК – КА (континентальна асоціація – 5 президентів) – РОК (регіональні олімпійські комітети). Крім того, до олімпійської системи відносяться інші організації, установи, окремі особи і спортсмени. У відповідності до Хартії МОК можна визнавати різні асоціації, недержавні організації, котрі пов'язані зі спортом і які діють на міжнародному рівні.

У структурі МОКу на сучасному етапі зазначаються два напрями:

- діяльність, що пов'язана з Олімпійськими комітетами на всіх рівнях (МОК, НОК, Асоціації НОК, Регіональні ОК – європейська, азіатська, американська, африканська);

- діяльність на основі спортивних федерацій (МСФ, регіональні СА, сезонних асоціацій – літні, зимові види спорту).

Міжнародна олімпійська система є частиною міжнародної організаційної системи. Вона зв'язана з ООН, ЮНЕСКО, що надає змоги своєчасно реагувати на політичні умови, матеріально-технічне забезпечення олімпійського спорту.

МОК – постійно діюча міжнародна недержавна організація у формі асоціації зі статутом юридичної особи, яка утворена не для отримання прибутків.

Мета і завдання МОК (у відповідності до Олімпійської хартії):

- розвивати і координувати спортивну діяльність;

-здійснювати співробітництво з громадськими і приватними організаціями для служби масовому спорту;

-забезпечити регулярне проведення Олімпійських ігор;

-боротися з лютими формами дискримінації в спорті; - сприяти підтриманню спортивної етики;

-боротися за дух чесного ведення спортивної боротьби;

-протидіяти політичним і комерційним зловживанням у спорті;

-не допускати виникненню загрози здоров'ю спортсменів.

Станом на грудень 2022 року до списку членів МОК входили 105 чинних членів, один почесний президент, 45 почесних членів і два члени пошани. Усього членами МОК за всю історію були понад 500 осіб, включаючи чинних членів.

Обов'язки членів МОК.

Кожен член МОК зобов'язаний:

- забезпечити представництво МОК у своїй країні;
- працювати у складі комісії МОК;
- допомагати розвитку олімпійського руху в країні;
- слідкувати за реалізацією програми МОК, включаючи «Олімпійську солідарність»;
- не менше разу на рік інформувати Президента МОК про розвиток олімпійського руху у своїй країні та його потребах;
- сповіщати Президента МОК про всі події, які заважали реалізації Олімпійській хартії в країні;
- виконувати доручення МОК, якщо необхідно представляти МОК в іншій країні чи території.

МСФ - позадержавний орган, який керує одним або декількома видами спорту на всесвітньому рівні і включає у свій склад організації, які керують цим видом на національному рівні. Історично МСФ почали формуватись раніше ніж МОК (гімнастика - 1881р., веслування - 1892р., ковзанярський спорт - 1892р.).

Діяльність МСФ на міжнародному рівні:

- розробки єдиних правил;
- уніфікації місць змагань та інвентарю;
- розвиток виду спорту в інших країнах;
- підготовка суддівських кадрів;
- упорядкування структури змагань та їх змісту.

Обов'язки МСФ в межах свого виду спорту:

- забезпечити розвиток свого виду спорту;
- сприяти реалізації мети олімпійської Хартії;
- нести відповідальність за керівництво змаганнями ОІ;
- розробляти критерії допуску до ОІ;
- забезпечувати технічну допомогу в реалізації програми "олімпійська солідарність".

НОК - є керівним органом олімпійського руху в країні. Без визнання НОК МОКом спортсмени країни не можуть приймати участь в ОІ. Комітет СРСР визнаний у 1951 році. НОК України, утворений у 1991 році визнаний у 1992 р. В олімпійській Хартії відмічається, що НОК розвиває і захищає олімпійський рух у своїй країні.

Обов'язки НОК:

- представництво України на ОІ;
- сприяння гармонійному розвитку фізичних та моральних якостей людини;
- формування дружби і взаєморозуміння у людей;
- сприяння масовому спорту,
- захист громадських, економічних та соціальних інтересів олімпійців, їх тренерів;
- сприяння розвитку ФК і спорту серед інвалідів;
- пропаганда на національному рівні принципів олімпізму;

- відкриття інститутів, розробка навчальних програм з олімпійського руху;
- розвиток спорту вищих досягнень;
- виступи проти дискримінації і насильства у спорті;
- боротьба проти вживання допінгу.

МОК доручає організацію і проведення Олімпійських ігор НОК країни, де знаходиться місто-організатор, а також самому місту-організатору. З цією метою НОК утворює Організаційний комітет Олімпійських ігор (ОКОІ), який з моменту свого заснування спілкується безпосередньо з МОК, від якого дістає інструкції. Організаційний комітет Олімпійських ігор (ОКОІ) повинен мати статут юридичної особи. До складу ОКОІ, крім представників влади та інших керівних діячів, обов'язково повинні входити член або члени МОК для країни, президент і генеральний секретар НОК. Не менше одного представника міста організатора Олімпійських ігор.

Питання для модульного контролю.

1. Структур, мета та завдання МОК.
2. Структура, мета та завдання МСФ.
3. Структура, мета та завдання НОК.
4. Структура, мета та завдання ОКОІ.
5. Членство і обов'язки МОК.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 4 ЗАРОДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОС. ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОК

Мета: розглянути економічну діяльність МОК та НОК.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Розглянути характерні особливості економічної політики МОК.

Короткий огляд теми.

До Першої світової війни усі члени МОК самостійно оплачували свої витрати та вносили щорічний членський внесок (25 швейцарських франків). Значну частину витрат МОКу складали особисті кошти президента МОК П'єра де Кубертена. До Другої світової війни система фінансування МОК будувалась на одному головному принципі – *жодні організації не повинні отримувати прибуток від проведення ОІ.*

1949 р. - перша спроба фінансування МОК за рахунок Олімпійських ігор. В Олімпійську Хартію було введено новий пункт: «Усі прибутки, отримані в результаті проведення Олімпійських ігор (після відшкодування витрат, пов'язаних з їх організацією і відрахуванням визначеної суми у МОК), передаються у розпорядження НОК країни, де відбувалися Ігри. Ці гроші повинні бути використані для розвитку олімпійського руху та аматорського спорту».

До 60-х рр. МОК задовольнявся відрахуваннями від продажу квитків на ОІ. Згодом бюджет МОК став поповнюватись за рахунок перерахувань містами, що отримали право проводити Ігри, у розмірі 100 тис. швейцарських франків.

1983 р. у складі МОК сформовано комісію із нових джерел фінансування ОІ. Основне завдання комісії – впорядкувати ділові відносини з компаніями, які хотіли б співпрацювати з олімпійським рухом. Сьогодні управління комерційною діяльністю здійснює департамент маркетингу МОК. На початку 80-х рр. МОК переглянув концепцію взаємодії із спонсорами і уклав контракт із швейцарською компанією ISL (International Sport & Leisure). ISL діє як посередник між МОК та потенційними спонсорами ОІ, укладаючи з ними довгострокові контракти. ISL також має монопольне право на використання олімпійської символіки з комерційною метою.

Визначальне місце у структурі прибутків МОК належить продажу прав на телетрансляцію олімпійських змагань. МОК та його маркетингова структура використовують інтерес компаній-рекламодавців до концентрації глядацької уваги, укладаючи з ними відповідні комерційні угоди. Обсяг контрактів МОК з прав телевізійної і радіотрансляції за період з 1984 по 2008 р. перевищив 10 млрд. доларів.

Прибуток, отриманий від кожного з цих джерел, розподіляється у відповідності до певної схеми між учасниками олімпійського руху – самим МОК, МСФ, НОК та ОКОІ. До 1972 р. МОК прибутками від продажу прав на телетрансляції ОІ ділився лише з ОКОІ. Свою суму МОК розподіляв також між МСФ. З 1972 р. у схему розподілу прибутків було включено ще НОКи. Однак реальна сума, якщо її поділити між усіма НОКами у складі МОК, була надто малою. Тому МОК запропонував цю частину прибутків віддавати у фонд програми «Олімпійська солідарність» (створений у 1971 р.). Фонди допомоги маркетингових програм оплачують НОКам витрати, що включають навчання і тренування спортсменів, вартість відрядження Олімпійських команд на Ігри та поточні витрати. Кошти надходять НОКам у вигляді грантів через програму «Олімпійська солідарність» та відрахування від прибутків програм ТОП.

Питання для модульного контролю.

1. Економічна діяльність МОК.
2. Економічна діяльність НОК.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 5

СПОНСОРСТВО, ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТА МАРКЕТИНГ В ОЛІМПІЙСЬКОМУ СПОРТІ. МІЖНАРОДНІ РЕКЛАМНО- СПОНСОРСЬКІ ПРОГРАМИ TOP

Мета: ознайомити студентів з метою спонсорства, ліцензування, маркетингу та рекламно-спонсорськими програмами TOP.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Охарактеризувати спонсорство, ліцензування та маркетинг в олімпійському спорті.
3. Охарактеризувати міжнародні олімпійські рекламно-спонсорські програми “TOP”.

Короткий огляд теми.

Спонсорство, ліцензування та маркетинг стали невід’ємними атрибутами процесу комерціалізації.

Спонсорство – система взаємовигідних договірних відносин між спонсором, який є постачальником коштів, ресурсів і послуг, і реципієнтом – стороною, яка їх отримує в особі індивідів, груп, організацій з метою досягнення спонсором певних маркетингових комунікаційних цілей.

Маркетинг – вид людської діяльності, який передбачає виявлення потреб клієнтів, організацію відповідної очікуваням реклами та виробництва з метою максимізації прибутку.

Ліцензування – продаж підприємцям прав на застосування олімпійської символіки у своїх інтересах.

Чому співпраця зі спонсорами є вигідною для учасників олімпійського руху?

- Спонсорська підтримка сприяє збільшенню фінансових ресурсів учасників олімпійського руху.

- Спонсори забезпечують підтримку проведення Олімпійських ігор та олімпійського руху шляхом надання продукції, послуг, технологій, експертизи та підготовки персоналу.

- Спонсори забезпечують пряму підтримку спортсменів в процесі їх підготовки та участі в Іграх.

- Спонсори забезпечують необхідною продукцією і послугами коментаторів, журналістів, фотокореспондентів та інших представників ЗМІ.

- Активізація фінансової підтримки розширює глядацьку аудиторію Олімпійських ігор і дає можливість молоді долучитися до олімпійських ідеалів на глобальному та місцевих рівнях.

- Фінансова підтримка сприяє успіху освітніх, екологічних, культурних та молодіжно-орієнтованих програм олімпійського руху.

- Рекламні акції спонсорів сприяють просуванню олімпійських ідеалів, громадському усвідомленню важливості Олімпійських ігор і посилюють підтримку атлетів-олімпійців.

Спонсорські програми реалізовувалися на двох рівнях: програми вищого рівня та програми національного спонсорства.

- Рекламно-спонсорська програма (TOP WORLDWIDE SPONSORSHIP PROGRAM)
- Програма продажу прав на телетрансляцію Олімпійських ігор (BROADCAST AND NEW MEDIA RIGHTS)
- Програма співробітництва з постачальниками (IOC OFFICIAL SUPPLIER AND LICENSING PROGRAMME)

Компанія-претендент, щоб стати олімпійським спонсором нижчого рангу, має внести не менше 5 млн. Доларів.

До співробітництва долучаються лише компанії, які мають значний діловий імідж на світовому ринку, а також можливість надати МОК значний спонсорський внесок. Долучаючись до програми TOP, компанія не лише стає офіційним спонсором ОІ, а й ексклюзивним офіційним спонсором МОК та кожного НОК, що входять до його складу.

Переваги компаній-учасниць програми “TOP”:

- використання на продукції олімпійської символіки, включаючи зображення п'яти кілець;
- згадувати при рекламі приналежність до МОК, НОК чи ОКОІ;
- можливість під час ігор рекламувати чи продавати свою продукцію;
- квота на купівлю квитків на ОІ і виключне право на розміщення і проживання під час ОІ;
- пріоритетне право на розміщення реклами у друкованих ЗМІ та з допомогою аудіовізуальних засобів;
- вільний доступ до архівів МОК та інших документів;
- право створювати сувенірну продукцію.

Якщо для МОК співпраця з компаніями-учасницями програм TOP означає фінансову стабільність, то для самих компаній це можливість підвищення авторитету на світовому ринку. А ще їх права знаходяться під офіційним захистом олімпійського руху.

Питання для модульного контролю:

1. Спонсорство, ліцензування та маркетинг в олімпійському спорті.
2. Міжнародні олімпійські рекламно-спонсорські програми “TOP”.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6

ДЖЕРЕЛА ПРИБУТКІВ МОК І ПРОБЛЕМИ ЇХ РОЗПОДІЛУ СЕРЕД ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО МАЮТЬ ВІДНОШЕННЯ ДО ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ.

Мета: розглянути структуру прибутків МОК та НОК

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

Прибуток, отриманий від кожного з цих джерел, розподіляється у відповідності до певної схеми між учасниками олімпійського руху – самим МОК, МСФ, НОК та ОКОІ. До 1972 р. МОК прибутками від продажу прав на телетрансляції ОІ ділився лише з ОКОІ. Свою суму МОК розподіляв також між МСФ. З 1972 р. у схему розподілу прибутків було включено ще НОКи. Однак реальна сума, якщо її поділити між усіма НОКами у складі МОК, була надто малою. Тому МОК запропонував цю частину прибутків віддавати у фонд програми «Олімпійська солідарність» (створений у 1971 р.). Фонди допомоги маркетингових програм оплачують НОКам витрати, що включають навчання і тренування спортсменів, вартість відрядження Олімпійських команд на Ігри та поточні витрати. Кошти надходять НОКам у вигляді грантів через програму «Олімпійська солідарність» та відрахування від прибутків програм ТОП.

МОК – найбільше джерело доходу для більшості МСФ. Фінансову допомогу МОК надає з метою розвитку спорту і реалізації освітньої діяльності в усьому світі. МОК надає фінансову підтримку МПК (IPC), ВАДА (WADA) і іншим спортивним організаціям. ОКОІ отримує прибутки від МОК для погашення адміністративних та операційних витрат з проведення ОІ - 50% від програми ТОП, 49% від продажу прав на телетрансляції та маркетингових програм. Підготовка і проведення ОІ вимагає реалізації комплексу економічних заходів: витрати на створення спортивної та соціальної інфраструктури та поточні витрати, пов'язані з проведенням ОІ. Перший вид витрат забезпечується у більшій мірі державою та спонсорами, другий – ОКОІ. З метою залучення засобів приватних компаній та фізичних осіб ОКОІ розробляють програми, у яких представлені напрями діяльності:

- залучення національних спонсорів;
- реалізація квитків на змагання;
- ліцензування, що реалізується під керівництвом МОК;
- випуск олімпійських монет та олімпійських поштових марок.

Питання для модульного контролю.

1. Структура прибутків МОК.
2. Структура прибутків НОК.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 7
ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ В УКРАЇНІ. КЕРІВНИЦТВО
НАЦІОНАЛЬНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ ТА ЙОГО РОЛЬ У
РОЗВИТКУ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ.

Мета: засвоїти теоретичні знання отримані на лекційному занятті.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

Президенти НОК України:

- 1991–1998 — *Валерій Пилипович Борзов*
- 1998–2002 — *Іван Никифорович Федоренко*
- 2002–2005 — *Віктор Федорович Янукович*
- з 2005 -2022 — *Сергій Назарович Бубка*
- з 2022 донині — *Вадим Гутцайт.*

Національний олімпійський комітет обрав нових членів НОК на період 2022-2026 років. Окрім чинних спортсменів, учасники Генеральної асамблеї проголосували за окремих громадян, які сприяють пропаганді та розвитку Олімпійського руху в Україні.

До списку таких членів НОК України увійшли 39 осіб. Серед інших було обрано Андрія Шевченка, Олександра Усика, Григорія Суркіса, Марину Бех-Романчук та Лілію Подкопаєву. Також Олексій Перевезенцев - Державний секретар Міністерства молоді та спорту України, Андрій Шевченко - легендарний український футболіст та колишній тренер збірної України, Марія Булатова - президент Олімпійської академії України, Олексій Дніпров - Заступник Керівника Офісу Президента України.

Питання для модульного контролю.

1. Керівництво НОК.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 8
ФІНАНСУВАННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ В
УКРАЇНІ.

Мета: засвоїти теоретичні знання отримані на лекційному занятті.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

На державу припадає лєвова частка витрат на підготовку до олімпіад. За інформацією Міністерства молоді і спорту, сумарно бюджет олімпійського циклу 2016-2021 років склав 3,042 млрд грн. У цю суму входить підготовка і проведення заходів та навчально-тренувальних зборів з усіх видів. Підготовка спортсменів в олімпійському циклі-2016 склала 1,003 млрд грн. Інше джерело фінансування – позабюджетні кошти, які розподіляються через Національний

олімпійський комітет. Це гроші спонсорів та матеріальна допомога Міжнародного олімпійського комітету. З державного бюджету НОК отримує порівняно незначну суму – з 3 млрд грн, витрачених державою на "олімпійські цілі" у 2016–2021 роках, НОК отримав і розподілив близько 200 млн грн. Значним джерелом допомоги спортфедераціям України є стипендії олімпійської солідарності від Міжнародного олімпійського комітету (ці кошти також розподіляються через НОК).

Питання для модульного контролю.

1. Фінансування Олімпійського спорту в Україні.
2. Сучасний стан Олімпійського спорту в Україні.

**ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 9
РЕЗУЛЬТАТИ УЧАСТІ УКРАЇНСЬКИХ СПОРТСМЕНІВ НА
ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ ЗА ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ**

Мета: засвоїти теоретичні знання отримані на лекційному занятті.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

Українські спортсмени виступають на Олімпійських іграх окремою командою, починаючи із *Зимової Олімпіади 1994 року*. Із протоколів Олімпійських ігор, газетних публікацій і літературних джерел достеменно відомо, що українці, розкидані революцією, світовою та громадянською війнами по світах, брали участь в Олімпіадах у складі команд інших країн, і були, неодноразово, переможцями та призерами цих змагань.

Випробування в олімпійському спорті

Олімпійський рух стикається у своєму розвитку з різними випробуваннями і протиріччями. Найбільш актуальними і важливими є:

- допінг,
- необ'єктивність суддівства,
- збереження здоров'я атлетів,
- охорона довкілля,
- безпека.

Питання для модульного контролю.

1. Участь українських спортсменів на ОІ.
2. Допінг.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 10

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ.

Мета: ознайомити студентів з поняттям професійний спорт, його метою, завданням та функціями.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

Професійний спорт – *різновид підприємницької діяльності спортивних функціонерів та спортсменів-професіоналів, метою якої є виробництво спортивного видовища, що набуває форми товару.*

До спортивних функціонерів можна віднести власників команд, адміністративних працівників професійних клубів, ліг і асоціацій, тренерів та інших працівників. Це люди різних професій які здійснюють вивчення споживчого ринку в галузі надання спортивних послуг, ведуть пошук найбільш ефективних форм функціонування того чи іншого виду професійного спорту, здійснюють зв'язки з громадськістю, рекламну діяльність тощо.

Спортсмен-професіонал – *це кваліфікований спортсмен, що визнає спорт своєю основною професією і підписав трудову угоду (контракт) з відповідною організацією чи приватною особою (клуб, команда, менеджер).*

Професійна спортивна ліга (асоціація, союз, федерація, рада) – *це об'єднання професійних клубів, команд чи спортсменів з метою проведення спільної спортивної та підприємницької діяльності.*

Професійний спортивний клуб (команда) - *приватна, акціонерна або корпоративна організація, що об'єднує різні групи людей з метою участі у спортивному бізнесі.*

Бізнес - *будь-який вид підприємницької діяльності, спрямованої на отримання прибутку.*

Маркетинг - *система заходів з вивчення споживчого ринку і активного впливу на споживачів з метою розширення ринку збуту товарів або послуг.*

Спонсорство - *угода, згідно з якою одна сторона (спонсор) надає матеріальні засоби (кошти, товари, послуги) іншій стороні (клубові, команді, спортсменові) з метою реклами власної продукції, формування позитивного соціального іміджу або отримання певних привілеїв (наприклад, звільнення від податків).*

Асоціації спортсменів професійних ліг - *галузеві профспілки, що борються за розширення прав спортсменів-професіоналів та поліпшення їх добробуту.*

Основне завдання професійного спорту протягом усього розвитку – *приносити прибуток людям, що ним займаються (спортсмени, тренери, агенти, менеджери, власники команд, керівники ліг).*

Професійний спорт пов'язаний з бізнесом, його мета – *перемога, одержання грошей, досягнення слави і популярності. Такі цілі й сучасного професійного*

спорту, який вже не пов'язаного з бізнесом, став ним. Головним у професійному спорті є вигода.

Питання для модульного контролю.

1. Професійний спорт.
2. Спортсмен-професіонал.
3. Професійна спортивна ліга.
4. Професійний спортивний клуб
5. Основне завдання професійного спорту.

**ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 11
СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА,
ЙОГО ВІДМІННІ, ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ РИСИ. ОСНОВНІ
ДЖЕРЕЛА ПРИБУТКІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПОРТІ.**

Мета: засвоїти теоретичні знання отримані на лекційному занятті.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

У сучасному суспільстві спорт виступає не тільки як розвага, гра і засіб рекреації, він впливає на систему освіти, релігію, економіку і політику.

Професійний спорт, як соціальне явище має низку відмінних рис стосовно інших форм функціонування спорту у суспільстві: орієнтація на розвиток найбільш популярних видів спорту; створення і підтримування жорсткої конкуренції у змаганнях; формування спортивної еліти; формування ефективної системи соціального захисту спортсменів; експансія американського професійного спорту до інших країн і континентів.

Професійний спорт – явище суперечливе і неоднозначне і має, як позитивні, так і негативні риси.

Позитивні риси:

- *пошук нових засобів і методів тренування;*
- *задоволення потреб у розвагах формування,*
- *збереження та актуалізація суспільних цінностей;*
- *відтворення змагальних відносин, що характерні для сучасного суспільства;*
- *популяризація спорту;*
- *залучення членів суспільства до занять спортом;*
- *удосконалення системи відбору обдарованих спортсменів.*

Негативні риси:

- *агресивність;*
- *надмірне навантаження;*
- *шахрайство;*
- *допінг, наркотики.*

Оскільки у професійному спорті високий спортивний результат є засобом досягнення матеріальних благ та отримання максимальних прибутків, то

поширення набуває ціннісна орієнтація, девіз котрої - "Перемога - єдина мета". Це, у свою чергу, стимулює такі негативні явища як: невідповідність рухової активності і біологічних можливостей організму (перевантаження); вживання стимулюючих засобів; виникнення конфліктних ситуацій і надмірна агресивність внаслідок великої емоційності змагань та престижності спортивного результату (цьому певною мірою сприяє і надмірна агресивність глядачів).

Професійні спортивні федерації, асоціації, ліги, клуби є складними комерційними організаціями — і в цьому нічим не відрізняються від підприємств (корпорацій, картелів, монополій, синдикатів, фірм) в інших сферах діяльності. Тому в основі професійного спорту лежать передусім економічні закони.

Основними джерелами доходів клубів у професійному спорті є:

- продаж квитків на змагання;
- продаж прав на трансляцію змагань радіо- й телекомпаніям;
- доходи від концесії стадіону або палацу спорту й від паркування автомобілів глядачами під час матчів;
- надходження від комерційно-ліцензованої, рекламно-спонсорської й видавничої діяльності;
- продаж гравців;
- надходження із центральних фондів ліг;
- відсотки від капіталів, що вкладено в банки, тощо;
- продаж атрибутики
- надання спортивних споруд в оренду.

Питання для модульного контролю.

1. Професійний спорт, як соціальне явище.
2. Відмінні риси професійного спорту.
3. Позитивні риси професійного спорту.
4. Негативні риси професійного спорту.
5. Джерела прибутків у професійному спорті.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 12

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

Мета: засвоїти теоретичні знання отримані на лекційному занятті.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

Ще з часів античності виступи атлетів привертали увагу публіки. На аренах, іподромах, спортивних трасах розверталися дійства, які створювали спортивних героїв для публіки. Багато вболівальників прагнули бути присутніми на таких подіях, адже видовище було вкрай цікаве та захоплююче. І вже давньогрецькі організатори вміли правильно скоординувати власні дії,

підібрати потрібних спортсменів та дати публіці те, чого вона прагнула. Та не тільки для публіки були створені різноманітні масові події. Для атлетів, гладіаторів, музикантів і т.п. виступ на арені надавав можливість стати відомим, самореалізуватися та заробити достатню суму для життя. Найбільший прибуток від масових спортивних змагань отримували організатори. Такий висновок можна зробити лише поглянувши на перспективи, які відкривалися для комерційної діяльності під час спортивного заходу: *продаж білетів; збір ставок (букмекерська діяльність); екскурсійне обслуговування; готельно-ресторанний бізнес; продаж сувенірів та інших товарів*. З давніх часів майже нічого не змінилося. Варто відмітити, що історія становлення професійних спортивних клубів в Україні є доволі багатою. Чинники, що впливали на фактори становлення професійного спорту, в кінцевому рахунку допомогли відкрити всі його грані. Навіть досвід перебування вітчизняних спортсменів на теренах закордонних країн позитивно вплинув на подальший розвиток професійного спорту в Україні.

Питання для модульного контролю.

1. Зародження професійного спорту в Україні.
2. Розвиток професійного спорту в Україні.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 13 ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ В ПРОФЕСІЙНОМУ СПОРТІ

Мета: засвоїти теоретичні знання отримані на лекційному занятті.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

Питання врегулювання трудових відносин у такій специфічній сфері як професійний спорт потребує вдосконалення, оскільки станом на сьогодні основний національний закон у галузі спорту – Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 р. №3808-ХІІ (далі – Закон) – стосується лише загальних основ діяльності у сфері фізичної культури та спорту, регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури та спорту, а також не містить навіть прийняттого визначення такого поняття як контракт із професійним спортсменом.

Істотними умовами контракту з професійним спортсменом, як правило, є такі:

- *строк дії контракту;*
- *умови тренувань та підготовки до змагань;*
- *участь у змаганнях та очікуваний результат;*
- *права та обов'язки сторін;*
- *умови оплати праці та соціальний пакет;*
- *вимоги до способу життя спортсмена;*

- *дострокове розірвання контракту з ініціативи спортсмена та спортивної організації;*
- *відповідальність за порушення умов контракту та вирішення спорів.*

Питання для модульного контролю.

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
2. Контракт в професійному спорті.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 14

УКРАЇНСЬКІ СПОРТСМЕНИ В ІНОЗЕМНИХ ПРОФЕСІЙНИХ КЛУБАХ

Мета: засвоїти теоретичні знання отримані на лекційному занятті.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою заняття.
2. Систематизувати отриманні теоретичні знання.

Короткий огляд теми.

Наприкінці 80-х – початку 90-х років ХХ ст. велика кількість спортсменів високого класу колишнього СРСР, а також і з України, що спеціалізувалися в популярних для професійного спорту видах змагальної діяльності, виїхали на роботу до іноземних напівпрофесійних і професійних клубів. Одними з перших до західних професійних клубів виїхали хокеїсти, баскетболісти та футболісти. Вдалим виявився від'їзд до іноземних професійних клубів українських боксерів, особливо братів Володимира та Віталія Кличків, які стали чемпіонами світу серед професіоналів у найпрестижнішій суперважкій ваговій категорії. Завдяки їхнім успіхам на професійному рингу значно зріс імідж українського боксу на міжнародній арені. Національна ліга професійного боксу України визнана провідними боксерськими організаціями світу (WBA, WBC, IBF, WBO).

Отже, масовий від'їзд провідних спортсменів до закордонних професійних клубів, на перших порах, мав негативний вплив на стан і розвиток спорту як в Україні, так і в інших пострадянських країнах. Проте, з іншого боку, численні провідні спортсмени отримали унікальну можливість познайомитися з організаційними засадами професійного спорту та передовими технологіями побудови процесу підготовки спортсменів у провідних професійних клубах, що надало їм змоги суттєво покращити свою спортивну майстерність, досягти гучних успіхів у змаганнях і укласти в подальшому вигідні контракти. Це, у свою чергу, сприяло зростанню іміджу України на міжнародній арені.

Питання для модульного контролю.

1. Українські спортсмени в іноземних клубах.
2. Негативний вплив на стан і розвиток спорту професійних спортсменів.
3. Позитивний вплив на стан і розвиток спорту професійних спортсменів.

РОЗДІЛ 3

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Вид контролю: 5-й семестр, екзамен.

Методи контролю

1. Поточний контроль включає оцінку теоретичних знань, практичних навичок та самостійну роботу. Поточний контроль здійснюється на кожному лабораторному занятті відповідно до конкретних цілей, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури лабораторного заняття.

2. Модульний контроль через навчально-науковий центр незалежного оцінювання (МК 1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів).

3. Підсумковий контроль знань – залік відбувається відповідно до Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (сайт НУВГП).

Лабораторні заняття – 60 балів

Підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів

Всього – 100 балів

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання на лабораторних заняттях														Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									
№ лаб	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Бали	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	4	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно, з можливістю повторного складання	не зараховано, з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кулик В. В. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України. К. : “МП Леся”, 2008. 308 с.
2. Савченко В. Г., Сазонець В. І. Формування сучасних підходів до управління олімпійським спортом. Дніпропетровськ : ДДІФКіС ; Донецьк : Юго-Восток, 2012. 112 с.
3. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів. К. : Олімпійська література, 2006. 262 с.
4. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях. Київ : Олімпійська література, 2014. 400 с., іл.
5. Твій перший олімпійський путівник / За заг. ред. М. М. Булатової. Видання 2-ге, доп. К. : Олімпійська література, 2007. 104 с.
6. Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійське сузір'я України : атлети. К. : Олімпійська література, 2010. 166 с.
7. Бубка С. Н. Олімпійський спорт у суспільстві: історія розвитку та сучасний стан. К. : Олімп. літ., 2012. 260 с.
8. Матвеев С. Ф., Радченко Л. О., Щербашин Я. С. Олімпійська освіта – пріоритетний напрям у діяльності Олімпійської академії України. *Олімп. спорт і спорт для всіх*: IX Міжнар. наук. конгр.: тези доп. К. : Олімп. л-ра, 2005. 22 с.
9. Борисова О. В. Сучасний професійний спорт та шляхи його розвитку в Україні (на матеріалі тенісу) : монографія. К., 2011. 312 с.
10. Мічуда, Ю. П. Професійний спорт як різновидність підприємницької діяльності. *Теорія і методика фіз. виховання*. 2005. №1. С. 30–36.
11. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання : підручник для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту. К. : Видавництво НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. Т. 2. 330 с.
12. Платонов В. Н. Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Загальна теорія : підр. для тренерів. Київ : Олімпійська література, 2015. Кн. 1., 2. 680 с.
13. Нерода Н. Бріскін Ю. Періодизація розвитку професійного спорту в Європі. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2016. № 2(24). С. 3–10.
14. Нерода Н. Характеристика європейської моделі професійного спорту та її відмінності від американської [Електронний ресурс]. *Спортивна наука України*. 2016. № 2(72). С. 68–72.
15. Платонов В. Н. Професіоналізація олімпійського спорту. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2005. №1. С. 3–9.
16. Імперія Бубки.
URL: "https://project.liga.net/projects/bubka_national_olympic_committee/"
17. Контракт зі спортсменом – трудовий договір. URL: <https://yur-gazeta.com> › practice › sportivne-pravo › <https://yur-gazeta.com> › practice › sportivne-pravo